

To portrætter: Licia og Alejandro

Mød Licia: Hun er med til demonstrationer for catalansk uafhængighed

Licia er 21 år og er vokset op i den lille by Rubí lidt uden for Barcelona. Når hun ikke bruger sin tid på at arbejde i biografen, engagerer hun sig i den venstreorienterede fraktion af den catalanske uafhængighedsbevægelse.

Licia er på vej til vermouth-drinks og alvorssnak om catalansk uafhængighed på Plaça Osca i bydelen Sants i Barcelona. Her skal hun mødes med andre unge, som også er interesserede i at tilslutte sig den catalanske uafhængighedsbevægelse.

Illustration: Amalie Gernov

De unge, Licia skal mødes med, er alle blevet politisk interesserede efter de så, hvordan den spanske regering håndterede den catalanske folkeafstemning for uafhængighed i 2017.¹ Nu skal de mødes for at diskutere catalansk politik med fokus på aktivisme og undersøge mulighederne for, hvordan de kan bidrage til kampen for en selvstændig catalansk republik.

Licia kender ikke nogen af de ansigter, hun møder rundt om bordet, men hun forstår hurtigt, at de andre i gruppen heller ikke kender hinanden. Alligevel er de blevet bragt sammen af alle de iøjnefaldende opfordringer til uafhængighedsaktivisme, der er plastret på vægge, postkasser og lygtepæle rundt om i byen. Den Licia bedst kan lide er en, der viser et catalansk uafhængighedsflag, der spidser til som en knyttet næve.

Folkeafstemningen i 2017 blev dømt ulovlig, forhindret af den spanske regering, og stor politisk tumult fulgte i årene efter. På trods af det mislykkedes forsøg på løsrivelse, havde det alligevel fået mange af dem, der ikke havde taget stilling før, til at melde sig ind i bevægelsen, tænker Licia, mens snakken går omkring bordet. Ligesom hende har de andre fået en større interesse i politik de seneste år. Licia plejede altid at følge med i nyhederne, men på det sidste har hun kunnet mærke, at hun bliver mere påvirket af at følge med, og nu har hun besluttet for, at hun må gøre noget.

Licia og hendes nye venner begynder at tage til utallige store demonstrationer på den store Plaça d'Espanya i hjertet af Barcelona. Der er god stemning med taler, dans, flag og musik. Licia føler, at hun har fundet et nyt fællesskab. Et fællesskab, der centrerer sig om catalansk uafhængighed.

To år efter den mislykkede folkeafstemning falder dommen over de catalanske politikere, som havde igangsat afstemningen, og forandringen er til at mærke for Licia. Byen ynker. De spanske domstole har afsagt dom, og de catalanske folkevalgte er blevet tildelt lange fængselsstraffe.² I gaden optager

---

¹ Folkeafstemningen mislykkedes og en retssag mod de catalanske ledere blev indledt. Retssagen, der i spanske medier blev døbt "århundredes retsopgør", handlede om de catalanske ledere, der efter ønske fra store dele af den catalanske befolkning havde iværksat en afstemning om regional løsrivelse fra Spanien og oprettelsen af en catalansk republik

² I to år havde catalonierne ventet på, at der skulle afsiges dom i sagen om folkestemningen for catalansk uafhængighed. I oktober 2019 dømte den spanske højesteret de politisk ansvarlige for den catalanske folkeafstemning skyldige for tilskyndelse til oprør og misbrug af offentlige midler. Ønsket om den catalanske republik blev forseglet da

uafhængighedens røde, gule og blå farver synet så langt øjet rækker, og udover Barcelona høres demonstranternes røst. "ELS CARRERS SERAN SEMPRE NOSTRES" [Gaderne vil altid være vores]. Al trafik og infrastruktur er lammet, på nær en knallert eller to, der haster forbi med advarsler i form af konstant dytten. Fra demonstranterne lyder der pift, gråd og kampråb. Solen står over Licia og hendes venner, og de kan mærke en nervøsitet brede sig i folkemængden. De skæver usikkert til hinanden, og pludselig lyder der et brag bag dem. Folk skriger og som et hav i bevægelse begynder folk at rykke sig frem. Licia kan ikke gøre andet end at følge med. Store politikøretøjer kommer hastigt med udrykningsblink og larmende sirener. Til Licias skræk og rædsel oplever hun, hvordan nogle af de andre demonstranter og de venner, som hun havde fået, binder tørklæder om ansigterne og bryder gaden op for at indsamle brosten til kasteskyts "En gave til politiet," sagde en anonym mand til Licia. Nej!, tænker Licia, da hun ser hvordan de hidtil fredelige demonstrationer er ved at blive voldelige..

Demonstrationerne efter domfældelsen og det efterfølgende parlamentsvalg markerer ikke kun en opløsning i uafhængighedsbevægelsens fremgang og popularitet som helhed. Med indespærrede ledere og en bred bevægelse, der er fragmenteret og uenige, markerer det også en indre splittelse mellem Licia og hendes nye venner.

Den optimisme, som Licia havde følt, før de optøjerne blev rystet af konfrontationerne mellem demonstranter og politi.

Efter måneder med optøjer, er de endelig ved at stilne af i intensitet. Licia er på vej tilbage til Plaça Osa for at mødes med en af de venner hun var til demonstration med. Da hun kommer rundt om hjørnet, er hendes ven Tomas ved at rulle en smøg. Pladsen er tom og fyldt med morgendis. Tomas har røde øjne og trætte panderynker. Det er et par dage efter det spanske parlamentsvalg, nogle uger efter protesterne er stoppet, og centrumhøjrepartierne i det spanske parlament har fået stor fremgang. "Er du okay?" spørger Licia, da de har hilst. Med et skævt smil fortæller Tomas, at han ikke havde haft det så godt de sidste par dage. "I min krop er jeg...", tøver han og fortsætter, "Der er en eller anden følelse i mig, som jeg ikke kan forklare. Det er bare meget trist. Ingen tænker på uafhængigheden mere. Alle er blevet totalt ligeglade," siger han bedrøvet. Licia har det på samme måde. Den kampgejst, der var kommet med folkeafstemningen i 2017, er lige så hurtigt forduftet igen.

På vej hjem spekulerer Licia over, hvornår det mon ville blusse op igen, og hvilke begivenheder, der eventuelt kunne sætte gang i det hele på ny. Måske en ny folkeafstemning? Hun tænker for sig selv, at frihedssangen om den catalanske uafhængighed ikke ender her.

---

afstemningen blev kendt forfatningsstridig i Cortes Generales, det spanske parlament, og drømmen om catalansk uafhængighed knust.

Mød Alejandro: Han er søn af en castiliansk far og catalansk mor

Alejandro er 18 år og opvokset i byen L'Hospitalet de Llobregat, som grænser op til Barcelona. Han tænker meget over skellet mellem castilianere³ og cataloniere, fordi hans forældre tit bliver uvenner over deres politiske uenigheder. Alejandro føler sig uvelkommen i Barcelona, fordi han ikke snakker catalansk.

Illustration: Amalie Gernov

Alejandro er på vej til bydelen Gràcia i Barcelona. Det er fredag aften, og han skal til fest med andre unge fra hans nye skole. Han kender dem ikke så godt endnu, men har glædet sig til festen, som for ham er en mulighed for at lære de andre bedre at kende. Alejandro og hans forældre flyttede for nyligt fra L'Hospitalet til Barcelona, så Alejandro begynde på en frisk i en ny skole.

Alejandro er glad for at skifte skole. På den gamle følte han sig ikke velkommen, og han blev ofte mobbet, fordi han ikke taler catalansk, og fordi hans far er fra en anden landsdel end Catalonien. De kaldte ham skældsord og drillede ham med, at hans yndlingsfodboldhold er Real Madrid, og med at han kommer fra en mindre ressourcestærk familie end dem. Det fik Alejandro til at føle sig enormt skyldig, for han ved godt, at Catalonien er Spaniens rigeste landsdel.⁴

Festen er en oplagt mulighed for endelig at kunne lægge de dårlige oplevelser bag sig og få nye venner, tænker Alejandro. Han havde været i Barcelona før, og havde fået indtrykket af, at den var mere internationalt orienteret end L'Hospitalet, og at det spanske sprog fyldte mere. Alejandro vil gerne gøre et godt indtryk, og har taget sin yndlingstrøje på: Real Madrids nyeste fodboldtrøje.

I lejligheden er der kulørte lamper og en diskokugle midt i rummet, der reflekterer den gode stemning. Alle har et glas i hånden, og dansegulvet er fyldt. Alejandro går over til nogle af dem, han kan genkende fra klassen. Han opdager hurtigt, at han er brudt ind i en samtale på catalansk. Fair, tænker Alejandro. Nu kommer han jo også ud af det blå. Han står lidt og smiler, og venter på et oplagt tidspunkt hvor han kan blive en del af samtalen. De andre fortsætter deres samtale uden at kigge på Alejandro. Det bliver mere akavet. Til sidst tager han en dyb indånding og siger hej. Ingen af dem reagerer. Måske hørte de mig ikke, tænker Alejandro og prøver igen. "Hej", siger han højtlydt. De vender sig mod ham med lyn i øjnene. "Kan du ikke se, at vi lige står og snakker?" brøler den ene. Alejandro undskylder og siger, at han bare ville sige hej og høre hvad de snakkede om. "Ikke noget for en som dig," siger en anden og ruller med øjnene af Alejandro. Alejandro får en

³ Castiliansk er en spansk dialekt der tales i det centrale og vestlige spanien, og det sprog der er grundlaget for standardspansk. Det er også blevet en identitetsmarkør der står overfor eksempelvis Catalansk.

⁴ Et af de argumenter, der bruges på begge fløje i spørgsmålet om uafhængighed, er det økonomiske. Catalonien er Spaniens rigeste landsdel, og uafhængighed kan få enorme økonomiske konsekvenser for det øvrige Spanien. Dem, der går ind for uafhængighed beskyldes derfor for grådighed, mens uafhængighedsstøtterne påberåber retten til at råde over deres egen politik og resurser.

klump i halsen. Det var ikke det her, han havde regnet med. Hvorfor kunne han dog ikke bare snakke catalansk ligesom alle andre, tænker han frustreret.

Alejandro går lidt væk fra gruppen og står et øjeblik for sig selv. Hvis bare hans forældre havde talt begge sprog til ham, da han var barn, ville han måske ikke stå med dette problem nu. Han mærker en vrede vælte op inden i ham. Alejandro er vred på sine forældre. Vred over, at deres uenigheder får konsekvenser for ham. Han kan mærke tårerne trille ned af kinderne, og beslutter sig for at tage hjem.

På vejen hjem kan han høre brag i det fjerne. Der lyder et mere, efterfulgt af skrig og kampbråb. Folk på gaden og i bilerne virker mere utålmodige og utilfredse end de plejer. Med et kommer han i tanke om: I dag var jo dagen for domfældelsen! Han skynder sig hjem.

Derhjemme sidder Alejandros far i stuen, og hans mor er inde i forældrenes soveværelse. Det er sent, men de er stadig oppe. Stemningen er trykket, kan Alejandro mærke. I TV'et kører nyhederne på spansk: . . . de catalanske politikere har nu fået op til 12-års fængsel for tilskyndelse til oprør og misbrug af offentlige midler . . . Alejandros far får øje på ham. "Endelig", udbryder han. "Jeg er så træt af at høre på cataloniernes evige brok og krav om alt muligt. Må dette være en endelig stopper for det hele". Alejandros mor svarer igen ved at smække hårdt med døren til deres soveværelse. For helvede. Øv, tænker Alejandro. Øv, øv! Han havde håbet, at der ville være en anden afklaring med domsfældelsen - en afklaring, der sikrede, at det hele ville slutte her, på den ene eller den anden måde. Med denne afgørelse vil konflikten helt sikkert fortsætte, tænker Alejandro bedrøvet. Han bliver ked af det igen. "Så lad dog være," siger hans far. "Du er en god spansk dreng. Endelig er det her cirkus overstået, så lad være med at tænke på det og lad være med at stå der og tude. Din mor skal nok komme på bedre tanker". Alejandro løber ind på sit værelse. Han river sin Real Madrid-trøje af og smider den vredt over i hjørnet. Ingen forstår mig, tænker han.

Refleksionsopgave

- Hvilken betydning har sprog og national identitet for Licia og Alejandro?
- På hvilke måder påvirker spørgsmålet om uafhængighed Licia og Alejandro?
- Hvordan prøver den catalanske uafhængighedsbevægelse at opnå sine mål og politisk forandring?
- Hvordan påvirker den spanske regering uafhængighedsbevægelsen politisk, og hvilke konsekvenser har dette for kampen for uafhængighed?
- Hvordan er Licia og Alejandros tøj forskelligt og hvilken betydning har det for dem?
- Hvordan går konflikten om uafhængighed i arv?